

Таємниця козацької шаблі (переказ скорочено)

Зірка Мензатюк

Розділ 1, у якому з'являється Машка

Автор знайомить нас з Машкою, яка вважає себе красунею, хоча гарні в неї лише тільки очі. Машка давно вже не першої молодості, щоб не сказати підстаркувата. Позаду в неї наліплена облізла наклейка з собакою... Як ви могли зрозуміти Машка — це автомобіль вітчизняного виробництва, червоного кольору.

З першого погляду машина мамі не сподобалась, але коли вони разом її вимили, то змінили свою думку. Наталочці машина теж сподобалася. Наклейку з заднього скла вирішили не віддирати.

В цій машині не було кондиціонера, радіо не працювало, а тато нахвалював її ходову частину. Сім'я вирішила випробувати машину, за кермо сіла мама, яка тільки-но закінчила курси водіїв і тепер зібралася показати, чого навчилася. Наталочка сіла поряд із мамою на передньому сидінні, а тато сів позаду. Машину назвали Машка, а після того, як мама невдало загальмувала за кермо сів тато.

Назад до будинку вони під'їхали вже посварившись і насуплені, а Наталочка світила ґулею.

Біля під'їзду їх зустрів татів приятель, пан Богдан, історик та мандрівник. Богдан зрадив, що сім'я Руснаків купила автівку. Руснаки запросили Богдана на обід і той розповів, що якщо в них є машина, то вони зможуть врятувати одну цінну старовинну річ, реліквію, якій загрожує небезпека, а то й навіть знищення. Наталочку захопила історія.

Розділ 2, у якому з'являється патріотично настроєний привид

Виявляється в пановій Богдановій квартирі на Русанівці з'являтися привид, патріотично настроєний. Привид не розмовляв, але зумів пояснити, що якійсь козацькій реліквії загрожує небезпека. Богдан дізнався, що загадкова реліквія загублена на старому бойовищі, можливо, в замку чи фортеці на заході України.

Наталці було все цікаво: чи спілкувався привид мовою глухонімих, як він все пояснював, вона сподівалася, що ця реліквія надзвичайно цінна. А коли дізналася, що це в замку чи фортеці, то зраділа, бо ніколи не бачила нічого подібного.

Наталочка була готова вже їхати, але мамі потрібно було знати точну адресу.

Богдан запропонував їм прийти до нього і самим поспілкуватися з привидами. Вони причепурилися, гарно одяглися і пішли до пана Богдана, де стали чекати появи привида. Мама просила Наталочку не розмовляти з ним.

Враз серед кімнати заколихалася світла постать. Привид-козак привітався кивком і почав пояснювати, що це за реліквія і де вона.

Всі зрозуміли, що ця річ на заході України, на місці якогось козацького бою. Але

вони подумали, що це гроші і привид скрутив їм дулю. А що ж це за реліквія — шабля чи булава їм дізнатися не вдалось — привид зник.

Наталочка вже була готова їхати, але дорослі почали розмірковувати, де це може бути, адже замків багато і козацьких битв була сила-силенна. На дослідження їх потрібна була купа часу і бензину.

Наталочка згадала, що найбільша битва була під Берестечком! Битва війська Богдана Хмельницького з поляками в червні 1651 року. А так як незабаром мали відзначати річницю битви сім'я вирішила їхати в Берестечко.

Розділ 3, у якому з'являється елегантний незнайомець

Руснаки зібралися в мандрівку. Тато позичив у пана Богдана намет і карту автошляхів України, мама приготувала їжу і вони відправилися в дорогу.

Тато кермував, Наталочка на задньому сидінні була як королівна.

Машка мчала по трасі, іноді вони навіть обганяли вантажівки, трактори. Тато пишався Машкою. Наталка сказала, що найкраще подорожувати машиною, бо можна зупинитися і нарвати квітів, і тато зупинив машину.

Наталочка пірнула у розсип лугового цвіту, збирала букет і ... шелеснула в воду річки Ірпінь. Наталочка перевдяглася в вишиванку, призначену для завтрашніх урочистостей, мокру одежину розстелили під заднім склом, і рушили далі.

Вони їхали повз села і поля, край дороги бабусі продавали домашні фрукти і овочі.

Мама купила черешень, і тепер Наталочка сиділа на черешневих кісточках, мов принцеса на горошині, їй подобалося їхати в машині Машці.

Тато почав розповідати про дорожні знаки, пояснював дочці їх значення. Пізніше вони заїхали до бензозаправної станції, і Наталочка вийшла, щоб розім'ятися.

За ними зупинився чорний джип, з якого вийшов елегантний і модний хлопець. Наталка познайомилася з ним, це був Антипко, він вгадав, що вони їдуть в Берестечко на урочистості. Наталка почала розповідати йому, що вони мають ще й важливе завдання. Але Антипко знав і про це... він знав, що Руснаки їдуть шукати шаблю і сказав, що їх сім'я також прямує на Захід з цим завданням.

Наталочку це здивувало, а Антипко сказав, що їх також відвідав привид. Наталка подумала, що мабуть привид не повірив у їх можливості і вирішив доручити це завдання ще комусь.

Антипко переконав, що спочатку краще відвідати замки, бо в Берестечку буде багато людей, і все що можна там вже знайшли.

А так як замків багато Антипко запропонував розділити їх — одні відвідає Наталка з сім'єю, а інші він.

Наталку захопила ця ідея, але як вмовити маму вона не знала, і тоді Антип запропонував схитрувати — по дорозі в Берестечко є замок в Дубно, їй лише потрібно вмовити батьків зупинитися і розпитати там про шаблю.

Антип розповів про дубенські підземні ходи, в яких міщани зберігали вина і скарби, про золото й коштовну зброю володарів замку князів Острозьких. Наталочка уявляла, а в їй в очах замерехтіли діаманти. Вона вже бачила, як стане відомою на всю Україну,

коли знайде цю шаблю...

На цьому діти і домовились, що Наталка з батьками повернуть в Дубно, а Антип до Кам'янця-Подільського.

Машка бадьоро виїхала на трасу і вони помчали, по дорозі їли кукурудзу. Наталка запропонувала звернути в Дубно, і мама погодилась.

Розділ 4, у якому плани несподівано міняються

Дубно виявилось чистим затишним містечком, яке Наталочці припало до душі. Замок стояв у самісінькому центрі, там було багато туристів, екскурсоводів, але ні про скарби Острозьких, ні про шаблю ніхто нічого не знав. Навіть в підземеллі вони нічого цікавого не побачили.

Все ж Руснаки вийшли з замку і розпитували місцевих жителів про шаблю, але даремно. Вони повернулися в готель, де згодом Наталка зустріла Антипа. Той розповів, що вони знають від привида, що власник шаблі з Дубна, а купити її має чоловік з Кам'янця-Подільського. Але Антип не знав, де буде зустріч чи то в Кам'янці на Турецькому мості, чи під Дубном у Тараканівському форті. Тому Наталка мала чекати на зустріч в Дубні (без батьків, щоб не привернути увагу зловмисників), а Антип в Кам'янці.

Наталка незважаючи на небезпеку не злякалася, але як відпроситися в батьків не знала. Тоді Антип запропонував їй збрехати їм.

Антип розповідав про бої під Берестечком, про оборону під Плоскою (коли 600 козаків оточили себе возами, скували їх залізними ланцюгами, обсипали земляним валом і билися, як чорти). Наталка заворожено слухала і уявляла все це.

Згодом вони ще раз узгодили план дій і попрощалися. Увечері вона довго не могла заснути, думала про шаблю, про Антипка, який їй чимось не подобався. Вона думала про Тараканівський форт, і їй проймамо передчуття біди. Їй наснився зажурений козак, що дорікав їй в тому, що вона не вберегла шаблю...

Розділ 5, у якому ніхто не з'являється, натомість Наталка пропадає

Умовити батьків, повернути до Тараканівського форту, було складно. Тато подзвонив до пана Богдана, і той сказав, що вчора привид буквально шаленів, хапався за голову й крутив пальцем біля виска. Пан Богдан побоювався, що Руснаки втраплять в халепу. Тому тато був насторожений, а мама квапилася в Берестечко.

Наталка мало не плакала, вмовляла батьків як могла, і тато все ж погодився ненадовго заїхати в форт. Наталка показувала дорогу, про яку їй вчора розповів Антип. Вони приїхали до кручі, за якою і мав бути форт. Тато сумнівався, що за кручею щось є і Наталка сказала батькам, що піде перевірити, що за кручею.

Наталочка розгублено ступила стежкою, минула пагорб і... не повірила власним очам: по той бік у пагорб були вмуровані двоповерхові каземати! Форт Тараканівський був вритий у землю, мов кротяча нора, замаскований.

Наталка роздивлялася руїни, підземні ходи. Щоб пройти до форту потрібно було зайти в темний тунель, що мав вивести до внутрішнього двору. Зібравши всю свою рішучість, Наталочка пішла в темноту, а коли поруч щось зашуміло, і вона щодуху

рвонула вперед, до світла. Вискочила з тунелю й опинилася серед напівзруйнованих казематів, кропиви й тиші. І як тепер вернутися до батьків вона не знала, бо йти назад тим же шляхом боялася. Вона знайшла два вузькі входи в стіні, про які їй казав Антип, в одному з них вона мала сховатися.

Але раптом вона почула голоси чоловіків і кинулася бо найближчого входу ... і кудись провалилася... Нога боліла, коліна пекли, вона збагнула, що впала в кам'яний колодязь. І все через те, ще вибрала не той хід. Навіть в такій ситуації вона думала лише про шаблю, і сподівалась що Антип щось придумає.

Надворі під горою на неї чекали батьки. Але коли вони почнуть її шукати? І як потраплять у замаскований форт?

Тоді вона подумала, що нагорі є власник і покупець шаблі, Наталка сподівалась, що вони не такі жорстокі, що зможуть дати їй тут загинути. Але на її крики про допомогу ніхто не відізвався.

Вона обмацувала стіни, і зрозуміла, що самотужки вона не вибереться. Сподівалась, що скоро батьки і міліція почнуть її пошуки, загадувала Синдбада-мореплавця: той теж опинявся в подібній халепі. Їй здавалося, що на дні колодязю самоцвіти, тому вона клала їх в кишені. Знайшла навіть щось схоже на монету. Її брав відчай, вона згадувала скільки людина може прожити без їжі і води. А зранку вона ще й сніданок пропустила, бо поспішала до форту, і тепер її мучив страшний голод.

Їй здавалось, що пройшло вже багато часу, уявляла, що її знайдуть запізно, як буде плакати мама... Серце Наталки стиснув жаль, і дівчинка зайшлася гірким плачем.

Тим часом мама з татом чекали Наталку, коли з'явився чепурний хлопчина з прилизаним чубом, що трохи кульгав. Він сказав, що Наталка пішла на екскурсію, а їх просила зачекати. Мама згадала, що це той хлопець, з яким Наталка познайомилась на заправці.

Раптом Машка загуділа на всю долину. Тато спробував її вимкнути, але Машка не вимикалася. Тато здогадався, що машина хотіла подати якийсь знак і батьки подерлися на кручу.

Але не знайшли там ні форту, ні туристів, ні Наталки. Коли з лісу вискочив сільський парубок на старому мотоциклі й загальмував коло них. Він подумав, що вони сигналізували, бо хтось загубився у форті.

Він допоміг їм знайти Наталочку, плач якої лунав з колодязя, і її дістали живу і майже неушкоджену, якщо не брати до уваги обдертих колін.

Наталка кинулася до матері, а ту здивували доччині повні кишені каміння, які Наталка тут же викинула.

Сільський хлопчина розповів, що Наталці пощастило, бо якби вона пішла до сусіднього проходу, то впала би в колодязь з водою... Спочатку Наталка, подумала, що мабуть Антип не підозрював, які небезпечні ті ходи. Але коли мама розповіла, що Антип їх обманув, Наталка розгубилася і мусила розповісти батькам всю правду: що Антип зі своїми батьками теж шукає шаблю, що це він послав її форт... Батьки були вражені, ошелешені й сердиті. Антипові вчинки видавалися їм незбагненими. Батьки

подумали, що Антип просто хотів перший знайти шаблю, тому вирішив таким чином їх затримати, а Наталочці прочитали лекцію на тему, як належить поводитись чемним дівчатам.

Руснаки нарешті рушили в Берестечко.

Розділ 6, у якому Наталочка бачить тривожні видіння на полі Берестецької битви

В Берестечку було дуже багато людей, всі були в вишиванках, продавали сувеніри, їжу. Батьки Наталки пішли на богослужіння, яке цього дня проводилося під відкритим небом.

А Наталочка повільно пішла навкруг майдану, і раптом побачила туман і ... козацьке військо. Наталочка збагнула, що вона якимсь дивом бачить саме ту трагічну п'ятницю 30 червня 1651 року, третій день Берестецької битви. Стояло 100 тисяч козаків з татарами, а Король Ян Казимир зібрав всіх, кого лиш міг аби здолати Хмельниччину.

Почався запеклий бій, але козаки почали програвати через зраду татар, які втекли з поля бою. Богдан Хмельницький — помчав наперед, але марно... Це видіння минуло і Наталка знов була на святі в Берестечку, вона познайомилася з двома пластунами зі Львова — Северином і Васильком. Вони говорили про шаблю, вона розповіла їм все, а від них довідалась, що якийсь чоловік знайшов козацьку шаблю, збережену в поліському торфі. Але де вона ніхто не знав.

Наталка шкодувала, що не приїхала в Берестечко раніше, бо тоді сама могла б побачити цього чоловіка. Діти почали його пошуки, але все було марно.

Спочатку вони пішли в музей, але там було багато людей, які говорили про шаблю, але точно ніхто нічого не знав.

Згодом Наталка побачила видіння з минулого... Козаки сподівалися вирватися з оточення, деякі в паніці тікали.

Отямившись Наталка з хлопцями почали пошуки чоловіка, який знайшов шаблю. А Наталка почала хвилюватися, що з нею щось не так, адже здорова людини не бачить минулого, але Северин сказав, що це Берестечко так впливає на людей.

Наталка не могла зрозуміти, що такого в цьому місці, адже козаки програли битву, а Северин пояснив:

— Хіба війна або й будь-яке змагання бувають без поразок? — Треба вміти тримати удар. Може, це найважливіше...

Розділ 7, у якому з Антипом стається дивовижне перетворення

Наталка намагалася викликати видіння з минулого і таки побачила його... Козаків на полі битви стояло три сотні, поляки їх обступили, але вони відбивалися. Ян Казимир запропонував їм скласти зброю і піти до нього на службу, але козаки почали діставати з шароварів гроші і зневажливо кидати на ляхів. Лицарська смерть козакові дорожча.

Старий козак передав чорнявому побратиму малиновий згорток (корогву), яку треба було повернути Богу. Козак кинувся в очерет і зник, а Наталка згадала, що він таки проб'ється до Богуна...

Бій завершувався, лишився єдиний січовик. Він озирнувся, метнувся до берега й

ускочив у човен, схований в очереті. І сам один відбивався проти ляхів, які намагалися дістати його, але все ж загинув... Наталка побачила Яна Казимира, який був незадоволений, бо вони не покорили козаків, які залишили по собі невмирущу славу.

Наталка отямилась. Пластуни не знайшли чоловіка з шаблею, і діти почали думати як бути далі. Над ними сміявся Антип, і Наталка побачила під його волоссям два округлі ріжечки. Антип був вдячний Наталці, яка, через свою довірливість, розповіла йому все що знала, а він вмовляв її їхати в ті місця, де шаблі точно не було, що затримати їх пошук.

Наталка була розлючена, але Антип сказав, що тепер вони шаблі вже не врятують. Антип знайшов власника шаблі і дав йому адресу покупця. Шабля скоро поїде за кордон.

Дівчинці було соромно, але Антип запропонував спосіб її врятувати, Наталці потрібно було вгадати його загадку і вона б дізналася, де буде продаж шаблі! Наталка і Антип скріпили угоду кров'ю. Загадка була така:

— Не горіх, а тверде; не панни, а в узорах жупани; стрілець їх сватав, та й голову склав.

Якби Наталка не відгадала її і не врятувала шаблю, то мусила би брехати довіку.

Северин і Наталка почали думати над розгадкою, і вирішили, що то Олеський замок. Наталка пішла шукати батьків, щоб відправитися в дорогу.

Розділ 8, у якому відбувається шалена гонитва і ще шаленіший бенкет

Зі свята в Берестечку Наталка з батьками негайно відправилися в Олеський замок. Але їх почав переслідувати чорний джип Антипка і батьків. Їх машина була набагато гірше, але Машка мчала з такою швидкістю, мовби в неї вселився реактивний двигун! Джип нісся, мов чорний смерч; Машка летіла, мов блискавка!

Постовий міліціонер з дива отетерів. Джип і вітчизняна тарадайка їхали майже з однаковою швидкістю, від здивування він навіть не оштрафував їх.

Джип почав притискати Машку до краю дороги, а згодом звернув у село Бовдури. Наталка з батьками їхали по дорожніх вказівниках, хоча мама помітила, що вони не сходяться з картою. А це було діло рук Антипка, який зміняв вказівники.

Коли стемніло вони доїхали до замку, але це був не Олеський замок, а замок в Підгірцях.

Нічого не лишалось, як ставати на ночівлю, так як було пізно і Машка проколола шину. Вони поставили намет, повечеряли і лягли спати.

Наталка не могла заснути і почула звуки старовинної музики. Вийшовши на вулицю вона побачила, що в замку був бал, і подумала, що там знімають кіно.

Карети під'їжджали до входу, виходили паньанки, за якими вона і пішла до розкішної зали. Там зібралося добірне товариство: пані у вечірніх сукнях з коштовними прикрасами, пани в оксамитових жупанах начіпляли на себе важкі золоті медальйони й численні перстені. Наталка подумала, що то бенкет бізнесменів, які таким чином розважаються. Офіціанти розносили напої, пани й паньанки пішли танцювати, але то були якісь скажені танці.

А коли Наталка побачила, дивні прикраси у гостей (на шлейфі однієї пані сиділа справжня жаба, у іншої на шиї теліпався золотий кістячок, в когось голову обвивав вуж, в того на зап'ясті зблискував череп, а замість гудзиків білили кістки), то їй стало моторошно, вона хотіла тікати...

Але до неї підійшов офіціант, припрошуючи випити щось, щоб відкараскатися, вона взяла чарку з крüşоном і пригубила її. Напій був холодний, шипучий, з приємним ананасовим запахом.

З розмови Щуровського Наталка зрозуміла, що всі присутні — чорти, відьми й відьмаки. А сам Щуровський в минулому козак Щур, який і зрадив козаків. Щуровський скаржився, що у нього виріс хвіст, а вуса стирчать, як у щура. Тепер він не міг бути серед людей, ховався в свинарниках! Але панству до нього діла не було, бо зрадників ніхто не любить.

В залу занесли торт, запах якого був неймовірний. Наталка зраділа, коли їй подали чималий шматок полунично-вершкового дива. Раптом вона помітила, що хлопчина в чорному фракку щось шепотів на вухо панові Обжорському, показуючи на неї рукою.

Наталочка похолола: то був Антипко. Похапцем загорнувши торт у серветку, вона всунула його в кишеню й стала пробиратися до виходу. Але її помітили і почалася погоня, бо тепер відьми і чорти знали, що Наталка хотіла врятувати шаблю.

Її ловили з усіх боків, вона розуміла, що до батьків бігти не можна, щоб вони вціліли і побігла в темряву навмання. Але хтось уже ловив її за кофтину... вона лише встигнула крикнути "Рятуйте"...

Раптом сталося щось дивне, у вухах стояло голосне гудіння: бі-біп! Це була Машка, яка котилася до неї, пронизуючи темряву світлом фар. А за кермом нікого не було. Машка їхала сама собою! Відьомське кодро розбігалося в різні боки...

З намету вилізли сонні мама й тато, вони не могли зрозуміти як Машка могла сама поїхати?

Наталка подякувала Машці, і вийняла з кишені торт... Ой леле! Замість полуничновершкового дива вона тримала шматок свіжого коров'ячого гнояка, загорнутий у лопух. Наталка пішла спати...

Розділ 9, у якому Олеський замок перетворюється на пасту

Зранку Наталці було погано: вона не виспалася, її нудило. Вона здогадувалася, що то через крüşон на нічному бенкеті.

Мама побачила плями від учорашнього "торта", але Наталка про нічні пригоди не розповіла.

Наталочка заходила коло Машки: витерла пилюку з приладної дошки, витрусила килимки з-під ніг, до сліпучого блиску начистила лобове скло. Так вона віддячила їй за допомогу вночі.

Але їхати далі вони не могли, вночі Машка проколола й другу шину. Тато зайнявся ремонтом, а мама готувала сніданок, але Наталка їсти не могла і мама приготувала їй цілющого чаю.

Згодом вони вирушили в Олеський замок, і приїхали ще до його відкриття. Біля

входу було чимало туристів, і автобуси ще прибували. Тато подзвонив до пана Євгена, і той розповів, що привид більше не шаленів, але був засмучений і дуже наполегливо малював у повітрі щось схоже на косий язичницький хрест.

Руснаки увійшли до замку, розпитали музейних працівників про шаблю, але, ті розводили руками. Тут вони зрозуміли, що загадка Антипка не про Олесько. Але екскурсію замком вони пройшли... Наталка вже почала шкодувати про угоду з Антипком. Батьки захоплювалися красою замку, експозицій, але вийти з нього не змогли. Їх затримали за підозрою у викраденні картини.

Поки батьки намагалися пояснити, що це непорозуміння, але їх вирішили затримати. Наталка, щоб не гаяти часу вирішила втекти, і змішалася з групою туристів. Вона сподівалася покинути замок і самій відправитися на пошуки шаблі. Екскурсія проходила через увесь замок, але біля виходу Наталка побачила охоронця і подумала, що вийти не зможе. Коли туристи були в замковій кухні, то стали прощатися з екскурсоводом. Вона залишилась в кухні і стала шукати де б сховатися і потрапила у потайну кімнату (була за дверцями серванту).

Вона пройшла туди, це був звичайний кабінет з товстими стінами, ще одними замкненими дверима. На столі вона знайшла телефон і зв'язалася з Северином. Наталка розповіла про все, що з ними сталося, що загадка не про Олеський замок... В кабінет зайшов чоловік, це був директор музею, а таємна кімната — то його кабінет. Директор зрозумів, що це дівчинка яку розшукують у замку, і сповістив, що сталося непорозуміння, картина на місці, а батьків її відпустили.

Її відвели до стурбованих батьків, які не могли знайти дочку. Перед ними вибачилися співробітники музею. Наталка дізналася, що то Антипко наслав гіпноз на музейну бабусю, яка і зчинила галас.

Руснаки не знали куди їхати далі, і вирішили піти до ресторану, де і розмірковували над загадкою. У них було лише кілька варіантів — або це фортеця в Тустані, або в Кам'янці-Подільському. Вони зіставили всі факти, і врешті вирішили їхати в Кам'янець!

Розділ 10, у якому з Машкою стаються небезпечні дорожньо-транспортні пригоди

Машка летіла, як ластівка, лиш колеса шелестіли по асфальту. Наталка підбадьорилася, адже був тільки полудень, і вона ще могла виграти в Антипка свій заклад. Головне — тримати удар, як казав Северин.

За Зборовом почався дощ. За Тернополем прояснилося, а над дорогою стала веселка. Вони вирішили проїхати під веселкою, адже є прикмета: "хто пройде під веселкою, буде щасливий". Вони обігнали знайому вантажівку, яку ще по дорозі з Києва обганяли кілька разів. Вантажівка везла чорно-рябого бугая!

Вони їхали, зробивши зупинку, щоб купити калача. Вони їхали, перелічуючи річки, села, Наталка сміялася з кумедних назв.

Але згадавши, скільки козаків тут полягло, вона відчула легкий щем. Наталка знала, що їй потрібно врятувати шаблю.

Але на узбіччі стояли дві автівки, біля них були мордовороти в чорних масках і... Антипко. Впоперек дороги лежала чимала колода. Розвертатися було пізно, і хтозна

чим би все закінчилося, якби не водій знайомої вантажівки. Він обігнав Машку і зачепив колесами колоду, яка вгатила автомобіль мордovorotів простісінько в лобове скло, сипнувши осколками!

Вантажівка стрімко віддалялася. Тато щосили натис на газ. З другого авта вискочили чоловік у чорному костюмі й екстравагантна дама з пекельно-червоним волоссям — то були старий чорт і чортова, себто Антипкова, мати. Обоє несамовито лементували. Наталочка аж підскакувала на сидінні і корчила глузливі гримаси, а її мама робила вигляд, що нічого не помічає. Вантажівку вони догнали за кількома поворотами.

Руснаки подякували водію вантажівки, він звернув до села, а вони поїхали до Кам'янця. Раптом вони побачили погоню... за ними мчав чорний джип. Машка мчала, аж захлинався мотор, проте чорний джип невблаганно наближався... На одному з поворотів Машка злетіла з дороги і Руснаки опинились ... в кроні розлогої верби. Але злізти вони не могли, намагались навіть не рухатися... Зверху з дороги над ними сміялися Антипко з батьками. Наталочка відвернулася, намагаючись не дивитися на його мармизу.

Руснаки чекали, поки прибудуть рятувальники. Але хто ж їх викличе? З дороги їх машину не видно, ставало все тривожніше.

Мама почала співати і, як не дивно, пісня розганяла тривогу. Наталочка знала, що якби тут був Сереврин, то він би знайшов вихід, але вона не знає, що чинити. Раптом її осяяло, вона взяла мамине дзеркальце... і почала пускати сонячних зайчиків.

Тато з мамою переспівали всі, які знали, пісні. Сонце сховалося за хмару, тоді на дорозі з'явився підйомний кран.

Рятувальники зняли спочатку Руснаків з верби, а потім і Машку (у якої було лише кілька вм'ятин). Виявляється їх врятували лише винахідливості Наталки, пастухи помітили її сигнали.

Молодий міліціонер від пригод цього дня був в шоці, одну автівку розстрошила колода, а їх машина залетіла не дерево, а ще одну автівку уцент розбив бугай. Руснаки зрозуміли, що бугай розстрошив машину батьків Антипка, і Наталка мало не застрибала з утіхи.

Міліціонер все ж виписав тату штраф за перевищення швидкості. Наталка завдячувала їх везінню "веселці", під якою вони їхали, адже якби не верба, то вони могли б і розбитися.

Потихеньку Руснаки рушили. Наталка сподівалася, що вони ще встигнуть врятувати шаблю, тим паче, що Антипко поки не шкодитиме.

Розділ 11, у якому мандрівників підстерігають суцільні несподіванки

В Кам'янець-Подільський Руснаки прибули, коли музей вже закрили, і тому точно дізнатися чи правильна відгадка на Антипкову загадку не могли. Вони зайшли повечеряти в ресторанчик коло Турецького мосту, звідти було видно фортецю і Наталка намагалась знайти оздобу, які могли би дати підказку.

Наталочці охопив розпач, а поруч ще й співали українських народних пісень. Всі

були засмучені, що завтра доведеться повертатися в Київ з порожніми руками...

У Наталки ще залишилась остання надія, але мама просила не мучити себе. Але мама не підозрювала, що від завтра її люба донечка мусить стати брехухою.

Чоловіки за сусіднім столиком почали співати про Сагайдачного, і тато зрозумів, що загадка була саме про Хотин. Вони швидко помчали туди...

Наталка теж зіставивши факти зрозуміла, що навіть привид підказував, щоб вони їхали в Хотин!

Машка неслася з шаленою швидкістю і вони швидко доїхали до Хотинської фортеці, на стінах якої були узорі. Тепер привилові підказки, і слова загадки були зрозумілі.

Фортеця німувала, нікого навкруг не було. Невже вони спізналися? Наталочка знову відчула гіркоту і вирішила ще почекати.

Руснаки поблукали горбами навколо фортеці, і раптом побачили автомобіль, і стару тарантайку. З першої автівки вийшов накачаний парубійко. З тарадайки виліз худий чоловік, який тримав, щось довгасте. Вони потисли руки.

Руснаки пішли до них. Та поки Руснаки підходили, з міста вискочило таксі, і з нього витрусилися старий чорт, чортиця й Антипко, що кульгав дужче, ніж звичайно.

Антипко вважав, що Руснаки програли, адже вони не змогли би отримати шаблю без грошей. Досі Руснаки не переймалися, як їм одержати шаблю. Головне було її знайти.

Грошей на шаблю в них не вистачить, але вони мусили щось робити. Спочатку тато намагався переконати віддати шаблю, але його спроба була марною. Антипко був задоволений.

Тоді в атаку пішла мама. Її промова про старовину, про історичну пам'ять вразила продавця і він був готовий віддати шаблю... За належну ціну.

Але покупець натякнув, що його ціна буде вище. У Наталочки виникла підозра, що чорти впливають на миршавого й дебелого, тому ті непоступливі. Раптом перед Руснаками з'явився привид-патріот. Наталка почала лякати їх, казала, що привид буде переслідувати, їх доки шабля не опиниться в безпечному місці. А привид схвально закивав головою.

Покупець вже хотів тікати, але чортиця його зупинила. Миршавий також трішки розгубився, але старий чорт шепнув йому щось підбадьорливе, і він оговтався.

Вони в один голос запевняли, що то обман зору, бо привидів не буває... привид отетерів. Тоді різко крутнувся і щез. Антипко тріумфував. Наталочка похнюпилася. Красномовство Русаків вичерпалось... Але тут з'явився автобус, і з нього висипали... львівські пластуни! Северин і Василько розгадали загадку і приїхали.

Наталка розповіла, що вони не можуть домовитися, бо заважають чорти. Северин сказав покупцю, що має привабливу пропозицію, але зажадав побачити шаблю.

Продавець, щоб довести справжність шаблі розгорнув полотнину. Це була справжня козацька шабля. Усі дивилися на шаблю, як заворожені. Тільки з чортами коїлося щось незрозуміле, і вони швидко повтікали з хотинської гори.

Северин запропонував повернути шаблю, і тоді його друзі розмістять в газетах

статтю про героя, який повернув шаблю, і звісно винагороду від держави він отримує. А якщо він відмовиться, то в газетах буде стаття про його аморальний вчинок, який призвів до знищення славетної козацької реліквії задля власної вигоди. А до справи підключаються правоохоронні органи.

Поки дебелий і миршавий думали як бути сталося щось цілком неймовірне. Над фортецею з'явилися привиди. Попереду виступав знайомий Наталоччин привид, за ним пливли мужні, хоча й напівпрозорі козаки, полегли в Хотинській битві, і бронзовий гетьман на горі радо вітав своє славне товариство. Далі ступали хотинські повстанці, розстріляні в фортеці, жінки й чоловіки, незліченні страдники і борці за волю. Вони насувалися, суворі й невблаганні, облягаючи гору. Не тямлячись від переляку, дебелий покупець тікав.

Миршавий також знітився й зіщулився, і подав шаблю Наталоччиній матері.

Тато по-лицарськи став на коліно й поцілував холодну сталь. В цей час до них під'їхав автобус "Київ-Чернівці" і з'явився пан Богдан, який теж вирішив долучитися до врятування шаблі. За ним з автобуса вийшли пасажери, щоб подивитись як рятують історичну реліквію.

Всі раділи врятуванню шаблі, а Наталка найперше подякувала Машці, яка допомогла їм виграти шалені перегони.

Северин прийняв Наталку до пластунів, тепер у неї була пластунська нашивка.

Епілог

У київській опері відкривався сезон — виставою "Запорожець за Дунаєм". Наталочка з батьками і львівські пластуни займали майже цілий ряд. З директорської ложі часом визирав знайомий привид.

Машки не було, але й вона дістала винагороду: її заново пофарбували, звичайно ж, у червоний колір "корида", бо він гарний, життєрадісний і добре помітний на вербах.

На сцені були артисти, у руках одного була та сама козацька шабля. Вистава йшла прекрасно! Вона щосили плескала в долоні, навколо вигукували: "Браво! Бравісимо!" Співак вийшов на поклін на авансцену, і шабля в його правиці сяяла, як сонце.